

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr V. Hepp, Ds K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Drs J. van Andel, 's-Gravenhage; Ds R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr Joh. C. Breen, Amsterdam; Ds K. Ferhout, Vreeland; Prof. Dr F. W. Groesbeide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, Tiel; Ds B. A. Knoppers, Amsterdam; Ds J. G. Kunst, Arnhem; Ds G. R. Kuiper, Haarlem; Ds H. W. Laman, Assen; Ds C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Ds F. C. Meijster, Rotterdam; Dr J. C. de Moor, Utrecht; Ds J. C. Rullmann, Utrecht; Dr J. Thijss, Meppel; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Dr D. H. Th. Vollenhoven, 's-Gravenhage; Ds J. de Vries, Tilburg; Ds J. D. Wielenga, Hoofddorp; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie:
Prof. Dr V. HEPP, Van Breestraat 14, Amsterdam.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f.125 per drie maanden bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland en Ned.-Indië f.9.— per jaar.
Advertentiën: 25 cent per regel.

Het adres van den Eindredacteur is thans weder: VAN BREESTRAAT 14, AMSTERDAM.

INHOUD: Uit de Schrift: Kind worden. (Matth. 18:2 en 3). — Kerkelijk Leven: Humaan en humanistisch. Ethische pijnen. Prof. Mr W. Zevenbergen. — Uit de Buitenl. Kerken. — Perschoon. — Boekbespreking. — Kerkinieuws

UIT DE SCHRIFT.

Kind worden.

En Jezus, een kindeke tot Zich geroepen hebbende, stelde dat in het midden van hen, en zeide: Voorwaar zeg Ik u: indien gij u niet verandert, en wordt gelijk de kinderkens, zoo zult gij in het koninkrijk der hemelen geenszins ingaan. Matth. 18:2 en 3.

Jezus' discipelen hebben op weg wat met elkander gehad. Ze waren het niet met elkander eens. Ze hadden verschil van opinie. En als ze nu met den Heiland in Kapernaüm zijn aangekomen, ergens binnenshuis, zijn hun gesprekken wel gestaakt, maar de sfeer van oneenigheid hangt nog om hen heen. En op Jezus' vraag, wat ze met elkander hadden, antwoordt er één met een wedervraag, waarin hij het geschil aan het oordeel van zijn Meester onderwerpt: „Wie is toch de meeste in het koninkrijk der hemelen?”

Dat was dus de kwestie, de oude kwestie, die zoo dikwijls de geestelijke harmonie in den kring van Jezus' discipelen wreed verstoort. Het was de kwestie, die in onze dagen theoretisch wel, maar praktisch nog niet is beslist. Want men vecht er in andere vormen, niet zoo openlijk als toen, meer vermaskerd, nog over voort in den kring van 's Heeren volgelingen.

De oplossing is: kind worden! Er moet een jongetje komen, zoo'n dreumes van vier, vijf jaar, die, wat schuchter, hóóg opkijkt tegen Jezus en wie Hem omringen. En dan slaat de Heiland Zijn armen om dien kleinen jongen. En Hij kijkt Zijn discipelen aan: „Zóó moet ge worden, zóó, als dat kind! En anders zult ge het koninkrijk der hemelen niet eens ingaan!”

Daar moet ge nu juist kwestie gehad hebben met elkander, wie de meeste is in het koninkrijk der hemelen. In het koninkrijk der hemelen de meeste! En dan moet Jezus zóó doen. En dan moet Hij zoo'n antwoord geven! Dan moet Hij zeggen: „Een kind worden.... anders komt ge in het koninkrijk niet eens in!”

Ge hadt de gezichten van die discipelen wel eens willen zien! Ze hadden nog wat hóóge kleur door de opwindung van het debat, want de één had den ander de eer niet gegund, die hij voor zichzelf meende te mogen vorderen. Maar ze zullen wel verbleekt zijn, toen Jezus sprak. Het valt niet mee zoo'n woord uit den mond van den Heiland te moeten hooren!

Het viel toen niet mee! Het valt nog niet mee! Ach, wij menschen, wij Christenen, we gaan, eer we het ons nog goed bewust zijn, zoo spoedig op onze teenen staan. Konden we ons nog wat uittrekken, we deden het! Men moet niet zoo min van ons denken! We laten ons niet in een hoek zetten! Wat dacht ge wel! Men moet ons in onze waarde laten! We hebben onze rechten zoo goed als een ander! Ge zult het eens zien!

Hoe menigmaal is de eenheid in den kring van Jezus' discipelen al roekeloos stukgescheurd door die ellendige zucht de meeste te willen zijn, voor den ander niet te willen onderdoen, geëerd te willen zijn, gelijk te willen hebben. De één geeft het voor den ander niet op!

Laat ons maar eerlijk erkennen, dat ook wij het de gewoonste zaak van de wereld achten, dat de één den ander zoekt voorbij te streven, dat er ook onder ons is de afschuwelijke jacht om de eer en om de macht!

Het evangelie is historie.
Het is niet enkel historie.
Het is méér dan historie.

Zoolang ge in het evangelie nog maar ziet, wat voor negentien eeuwen daar ergens in Kapernaüm is gebeurd.... dat oostersche huis en die twaalf discipelen, en Jezus, en dat kind.... och, dan ziet ge nog maar een historisch plaatje!

Maar het Woord Gods kent geen afstand van tijd en van plaats. Het leeft en spreekt nu. Wat toen gebeurde, gebeurt nog. Jezus Christus is in praesente werkelijkheid onder ons, ook in ons kerkelijk leven. Hij is in onze kerken. En in onze kerkeraadskamers. En daar, waar classe en synode vergadert. En Hij neemt er nog een kind. En Hij omhelst het. En dan kijkt Hij zóó, met dat kind in Zijn armen, naar ons. Ook naar wie onder ons vóóran staan. En nu mag niemand er zich van afmaken. Nu moet ieder, wie hij ook zij, zijn houding bepalen.

Nu zegt Hij nog: „Indien gij, gij, gij u niet verandert en wordt gelijk de kinderkens, zoo zult gij in het koninkrijk der hemelen geenszins ingaan!”

En dat woord is voor geen tweeërlei uitleg vatbaar. Het roept ons op om, stervende aan ons zelf, kind te worden door zijn hartveranderende genade. Of het zal ons om onze hoogheid, om onze hoogheid, om ons groot-denken-van-ons-zelf, van het koninkrijk der hemelen uitsluiten!

Zou het niet tijd worden, dat we eens gaan trachten naar de heilige kunst den ander uitnemender te achten dan onszelf?

G. R. K.

KERKELIJK LEVEN.

Humaan en humanistisch.

Aan geen boek viel, voorzoover wij weten, nog de eer te beurt met een eeuwfeest te worden bekoord.

Daarom is, wat de vorige week bij de De-Groot-herdenking plaats vond, iets unieks.

De huldiging toch gold niet den persoon, maar den schrijver van het vermaarde werk „Het recht van oorlog en vrede”.

Het was drie eeuwen geleden sinds dat boek verscheen.

De denkbeelden, daarin ontwikkeld, spreken den mensch van vandaag sterker toe dan dien van voor drie honderd jaar.

Destijds droeg men den oorlog als een risico, dat het samenleven der volkeren nu eenmaal meebracht en waartegen toch niets te beginnen viel.

In onzen tijd echter, waarin men naar rechtsmaatregelen zoekt om oorlogen te voorkomen, wordt het werk van De Groot hooger getaxeerd dan als het spel van een meesterdroomer.

Fijn ontwikkeld rechtsgevoel en hooge zedelijke moed waren vereischt om een boek te publiceren, dat toen een illusie scheen te verkondigen.

De idee van een volkenrecht, door anderen reeds uitgesproken, kreeg daarin een gestalte, als zij nog niet had bezeten. Had die gestalte toen nog veel geheimzinnigs, thans is zij het nuchter oog naderbij gekomen.

En wie zich nu in de vraagstukken van het volkerenleven verdiept, kan zijn bewondering niet verbergen voor den ver dragenden ziensgeest van Hugo de Groot, gelijk die in zijn „Het recht van oorlog en vrede” tot uiting komt.

Er is voorzeker veel in dit werk, dat niet kan gehandhaafd.

De minister van Justitie, Mr J. Schokking, deed dat in zijn rede bij de huldiging voortreffelijk uitkomen.

Zocht De Groot de basis voor het volkerenrecht in het natuurrecht en warde hij publiek- en privaatrecht dooreen, insoover hij de zedewet, aan het individu gegeven, ook toepasselijk verklaarde voor de overheid, deze gedachten moeten door ons afgewezen.

Wat daarentegen onvergankelijk is in dit boek, is het humane.

Het ademt eerbied voor het menselijke leven en het menselijke rechtsgevoel.

En als zodanig verdient het de waardeering ook van den Calvinist.

De Calvinistische levensbeschouwing heeft, wat men ook lasteren moge, veel meer ruimte voor het humane dan elke andere, inzonderheid de evolutionistische.

Want de Calvinistische eert in den mensch den beelddrager Gods, de evolutionistische ziet in hem den beelddrager van het dier.

Wanneer het dan ook om het humane gaat, ziet men het Calvinisme onder alle geestelijke stroomingen hovendrijven.

Het Calvinisme zal krachtens zijn oorsprong en inhoud het humane steeds beschermen, bepleiten, bewonderen.

Het zal het bewonderen, waar het het ook aantreft.

Daarom leggen we de krans onzer bewondering gaarne bij de andere bloemkransen in de Nieuwe Kerk te Delft voor den auteur van „Het recht van oorlog en vrede”.

En wanneer ooit Calvinisten in waardeering voor het humane tekort schoten, waren ze niet ten volle Calvinist, had het Calvinisme hen nog niet voldoende doortrokken.

Toch behoort hieraan dadelijk iets te worden toegevoegd.

N.l. dat het humane vaak wordt opgediend op humanistischen schotel.

En even heilig als ons het humane is, even vijandig is ons het humanisme.

Het humanisme eert maar niet het menselijke, doch vereert het.

Dat nu gedooft het Calvinisme nooit.

Menschen- of menscheijheidsvereering is een gruwel in zijn oog.

Het humanisme stelt in den levenscirkel den mensch in het midden.

Of in den verzwakten vorm van het semi-humanisme, waarin het zich in christenlanden veelal deed kennen, trok het twee cirkels, een, waarvan God en een, waarvan de mensch het middelpunt vormde.

Het Calvinisme kent slechts één levenscirkel, waarin God met Zijn openbaring den gauschen omtrek bepaalt en beheerscht.

Daarbij komt, dat de menscheijheidsvereering het humanisme er toe brengt de zonde in den mensch te verkleinen, te herleiden tot tekortkoming of gebrek of haar te loochenen.

Geen wonder, dat dat steeds het Calvinisme met zijn streng zonde-begrip tegenover zich vond.

Het Calvinisme ziet in het humanisme een voortdurende bedreiging.

Het heeft in de geschiedenis duur leergeld betaald.

Gelijk door ons bij een andere gelegenheid werd betoogd, is het Calvinisme in de 17de en 18de eeuw hier te lande teruggedrongen, omdat de Calvinisten tegen het humanisme niet genoeg op hun hoede zijn geweest.

Vergeeten mag dan ook niet, dat Hugo de Groot, zelf humanist, dat humanisme in de hand heeft gewerkt en dat ook in zijn werk „Het recht van oorlog en vrede” het humanisme te proeven is.

Hoezeer we dan het humane in zijn boek waardeeren, het humanistische daarin kunnen we niet anders dan veroordeelen.

Zoo staan we ook tegen verschillende verschijnselen onzer dagen.

Het anti-humane van den gruwelijken oorlog met zijn voorbereiding en zijn nasleep zoekt men in evenwicht te houden door humanistische theorieën.

Onze tijd slingerf tusschen deze polen heen en weer.

Hij is ontzaglijk wreed en idealistisch week.

Het uitleven van lagere instinkten tracht hij te verzoenen door het prediken van het humanistisch evangelie.